

Z P R A V O D A J
ČESKÉ KOORDINAČNÍ RADY
SPOLEČNOSTI PŘÁTEL NÁRODŮ VÝCHODU

ČÍSLO 7/8

vyšlo dne 4.12.2000

ČÍSLA: 2000: 7/8, 9/10, 2001: 1, 2/4, 5/6, 7/8, 9/10, 2002: 1, 2, 3,
OBSAH: Významné jubileum - Vyznamenání V. Remka - J. Bašta velvyslancem v RF - O VYSOCKÉM divadle - O VYSOCKÉM v divadle - Dvojí hold Lvu Tolstému - **První české souhrnné dějiny lotyšské literatury** - **Zpráva o konání ozdravných pobytů** - **Běloruský velvyslanec znovu připomněl havárii v Černobylu** - **Ukrajinské děti v Rumburku** - **Bukovanská zátoka opět ožila** - **Děti z okolí Černobylu pijí ve Vlčím dole čerstvé kravské mléko** - Zájezd do Volgogradu - Setkání v Ústí nad Labem - Krátce z kultury - **Jiráskův Hronov - český kulturní fenomén** - **Ruský malíř v Lysé nad Labem** - **Od odpovědnost za ruštinu stoupá** - **ARS POETICA - Puškinův památník, doporučení k organizování festivalu** - **Evropský rok jazyků 2001** - **Soutěž v ruštině** - Příloha: Špalíček ruských písní

Významné jubileum

V tomto roce si připomínáme 75. výročí založení první organizace pro spolupráci se zahraničím v Ruské federaci. Počátkem dubna 1925 byla v Moskvě vytvořena Všesvazová společnost pro kulturní styky se zahraničím (VOKS). Jejimi zakladateli se staly významné ruské i všesvazové organizace - Akademie věd, Akademie umění, odbory, řada muzeí a dalších institucí. Jak z názvu vyplývá, úkolem VOKSu bylo napomáhat rozvoji mnohostranné vědecké a kulturní spolupráce s partnery v zahraničí.

Od konce roku 1925 vydával VOKS vlastní časopis (v několika jazykových mutacích); v závěru dvacátých let byla vytvořena síť regionálních oddělení. Kontakty se zahraničím rozvíjel VOKS prostřednictvím oborových sekcí, v nichž v průběhu let pracovaly významné osobnosti, jako např. vědci S. I. Vavilov, A. I. Oparin, J. V. Tarle, filmoví režiséři V. I. Pudovkin, S. M. Ejzenštejn, S. A. Gerasimov, M. I. Romm, hudební skladatelé S. S. Prokofjev, D. D. Šostakovič, spisovatelé I. G. Erenburg, K. M. Simonov, M. A. Šo-lochov, A. A. Fadějev, S. J. Maršak, divadelní umělci G. S. Ulanovová, N. K. Čerkasov, O. V. Lepešinská, I. S. Kozlovskij a další.

Ve druhé polovině padesátých let začaly masově vznikat společnosti pro přátelství s jednotlivými zeměmi světa. Představitelé těchto společenských organizací se sešli v únoru 1958 na všesvazové konferenci, na níž byl vytvořen -nástupce VOKSu Svaz sovětských společností pro přátelství a kulturní styky se zahraničím (SSOD), který sdružoval společnosti, asociace, instituty a výbory pro přátelství a kulturní styky s jednotlivými státy, odvětvové sekce (kultura, věda, technika), republiková oddělení a koordinoval jejich činnost.

Po rozpadu Sovětského svazu a vzniku samostatné Ruské federace se stala nástupcem SSODu od dubna 1992 Ruská asociace pro mezinárodní spolupráci (RAMS).

Současně byla vytvořena Ruská agentura pro mezinárodní spolupráci a rozvoj, která se stala zřizovatelem středisek vědy a kultury v zahraničí. Následně pak, dekretem prezidenta Ruské federace z května 1993, převzalo její funkce Ruské středisko pro mezinárodní vědeckou a kulturní spolupráci při vládě RF (Roszaruběžcentr).

V současné době udržuje RAMS kontakty se 123 partnerskými organizacemi v 65 zemích; jeho partnerem v ČR je naše Společnost. RAMS sdružuje 69 společností pro přátelství a kulturní styky s jednotlivými zeměmi světa, pět asociací (Mezinárodní asociace právníků, Mezinárodní asociace družebních měst, Fond mezinárodní vědecké a kulturní součinnosti, Společnost na podporu mezinárodní spolupráce a Mezinárodní organizace "V přátelství je síla") a pět regionálních oddělení (Volgograd, Novosibirsk, Petrohrad, Chabarovsk, Nižní Novgorod).

Členskou organizací RAMS je také Společnost pro přátelství s Českou republikou, jejímž prezidentem je vědecký pracovník Sergej Jefimovič Dombrovskij.

V rámci Roszaruběžcentra působí 41 středisek vědy a kultury, která vyvíjejí činnost v 37 zemích. V dalších 17 státech má Roszaruběžcentr své zastupitelství. Ruské středisko vědy a kultury v Praze patří k významným partnerům naší Společnosti.

RAMS a Roszaruběžcentr úzce spolupracují. Napomáhá tomu mj. i skutečnost, že v čele obou organizací stojí Valentina Těreškovová, jež zastává funkci předsedkyně presidia RAMS i ředitelky Roszaruběžcentra.

U příležitosti 75. výročí založení první organizace pro spolupráci se zahraničím v RF se koncem září t. r. uskutečnila v Moskvě mezinárodní konference. Za naši Společnost se jí zúčastnil předseda ČKR ing. Vladimír Remek, který představitelům RAMSu

předal mimo jiné také pozdravný dopis ČKR. K výsledkům konference se vrátíme v příštím čísle Zpravodaje.

(S využitím podkladů RAMS zpracoval T. Lukavský)

- Zpět na obsah -

Vyznamenání V. Remka

Vyznamenání V. Remka Pamětní medailí od prezidenta republiky Václava Havla a Záslužným křížem 3. stupně od -ministra obrany Vladimíra Vetchého byl vyznamenán ing. Vladimír Remek společně se svým americkým kolegou českého původu Jamesem Lovellem. "Jsme vlastně všichni astronauti a cestujeme nekonečným vesmírem na kosmické lodi jménem Země," prohlásili oba kosmonauté na slavnostním ceremoniálu, který se uskutečnil na vrchu Vítkov.

- Zpět na obsah -

J. Bašta velvyslancem v RF

Jaroslav Bašta velvyslancem v Ruské federaci Prezidentu Ruské federace Vladimíru Putinovi předal 9. listopadu 2000 své pověřovací listiny mimořádný a zplnomocněný velvyslanec ČR v RF Jaroslav Bašta. Při následném rozhovoru tlumočil zájem České republiky na udržování dobrých vztahů s Ruskou federací i osobní pozdrav českého prezidenta Václava Havla. Prezident Putin se prý (podle ČTK) v reakci na to nechal pozvat na "dobré české pivo" na naše velvyslanectví v Moskvě.

- Zpět na obsah -

O VYSOCKÉM divadle

O VYSOCKÉM divadle přesněji o ochotnickém souboru z Vysokého nad Jizerou je první dochovaná písemná zmínka již z roku 1786 a jak vypravovali ti, "jež tehdáž v mládí chodili vandrem - na mnoho mil mu rovno nebylo". Městečko ležící až do roku 1945 na české národnostní hranici přitahovalo lidi z širokého okolí dobrou divadelní zábavou, která vlastně byla po řadu let 8vrcholným kulturním projevem a tedy i jakousi školou života. Posledních třicet let hostí Vysoké nad Jizerou Národní přehlídku venkovských divadelních souborů, jejíž XXXI. ročník se uskutečnil od 14. 10. do 21. 10. 2000. Pokud lze zobecnit, je v současné dramaturgii zájem zejména

o českou klasiku, viděnou očima člověka konce tisíciletí. Jedním z nejlepších příkladů tohoto trendu bylo uvedení inscenace Švandy dudáka v podání divadla z Ořechova u Brna, kterou přehlídka vyvrcholila. Představení se zúčastnil i ministr kultury ČR Pavel Dostál, společně s ředitelkou odboru regionální a národnostní kultury PhDr. Zuzanou Malcovou. Ministr, sám divadelník, byl hudebním představením nadšen, zvláště pak, když divácký dojem umocnil dar od vysockých ochotníků - jedenáctimetrová šála. Vzpomínalo se na minulé ročníky přehlídky i na další divadelní akce. Byla vzpomenuata také přehlídka ruských a sovětských divadelních her, která se již deset let nekoná. Pro zajímavost jsem nahlédl do kroniky Národních přehlídek vesnických souborů, jak často zde byla uváděna ruská dramatika a s potěšením rusofila zjistil, že nejhranějším autorem byl N. V. Gogol, nejhranějším titulem Revizor a nejčastěji oceňovaným autorem Braginskij-Rjazanov. A tak mne napadlo, jestli by nestálo za to obnovit tradici.

- Zpět na obsah -

O VYSOCKÉM v divadle

Na Tagance hovořil režisér Jurij Lju-bimov (nar. 1917) na setkání s diváky v Ruském kulturním středisku v předvečer hostování souboru na mezinárodním festivalu Divadlo v Plzni. "Volod'a je s námi pořád a my na něj nezapomínáme, v divadle pravidelně uvádíme jeho verše a písně." V improvizovaném programu zněly ukázky z díla Vysockého, představili se kmenoví herci i takzvaní "noví", které přivedl Ljubimov do souboru v roce 1994.

Následující dva večery (22. 10. a 23. 10.) vystoupila Taganka v plzeňském divadle J. K. Tyla s Weissovou hrou Marat-Sade. Strhující představení, vynikající herecké výkony, živá hudba, ale část diváků seděla přímo na jevišti, v jehož hloubce, u zadního horizontu, se hrálo. Tato část diváků byla bezvýhradně nadšena. Další diváci seděli na balkonech, před sebou "hluchý pytel" prázdného parteru, který oslaboval kontakt s herci, zejména z hlediska slyšitelnosti. Navíc tím, že nemohl být parter obsazen diváky - při tomto uspořádání by nic neviděli - mohli představení navštívit jen šťastní a vyvolení. Věřme však, že Taganku brzy v Čechách znovu uvítáme.

JK

[- Zpět na obsah -](#)

Dvojitý hold Lvu Tolstému

Dvojitý hold Lvu Tolstému Celý kulturní svět si letos připomněl 90. vý-ročí úmrtí jednoho z největších světových spisovatelů Lva Nikolajeviče Tolstého. Významným příspěvkem k tomuto jubileu se stala kniha doc. dr. Miloslava Jehličky, CSc., Lev Tolstoj. Slavnostní uvítání této publikace se uskutečnilo 19. dubna 2000 ve velkém sále Ruského střediska vědy a kultury v Praze za velké účasti našich předních literárních vědců z celých Čech. Po úvodním referátu autora knihy, věnovaném zejména historickému vývoji české rusistiky a výsledkům jejího bádání o Lvu Tolstém, vystoupili v bohaté diskusi, kterou moderoval Mgr. J. Klapka, prof. Z. Mathauser, prof. J. Janáčková, prof. J. Franěk, prof. O. Richterek, doc. J. Honzík, doc. C. Kučera - vydavatel Jehličkovy knihy, dr. J. Vávra i představitelé Velvyslanectví Ruské federace v ČR N. Barinová a O. Ksenofontov. Zaměřili se především na ocenění Jehličkových zásluh o vysokou úroveň české vědy o L. Tolstém.

Olomoučtí rusisté uspořádali 11. května 2000 sympozium k jubileu Lva Tolstého, věnované především otázkám, jak Tolstého dílo chápat a vykládat v současné době a jak oživit zájem o velkého klasika u mládeže. Vedle některých již výše uvedených referujících vystoupili s podnětnými příspěvky například prof. I. Pospíšil, prof. M. Zahradka, prof. B. Neumann, doc. Z. Pechal, doc. J. Dohnal, Mgr. R. Filipcová a v následující diskusi pak řada dalších odborníků.

JV, JK

[- Zpět na obsah -](#)

První české soudobé dějiny lotyšské literatury

Autorem knihy Lotyšská literatura (vývoj a tvůrčí osobnosti), vydané v roce 2000 -nakladatelstvím Bohemika v Praze, je prof. Radegast Parolek. Jak vyplývá již z titulu, pojal své téma jako systematický -výklad vývoje lotyšské literatury od nejstarších dob po dnešek, doplněný stručnými charakteristikami nejvýznačnějších osobností. Látku rozdělil do těchto devíti kapitol: Lotyšsko v baltickém regionu, Lidová -slovesnost, Starolotyšské písemnictví (16.-18. století), od gotiky a baroka ke klasicismu, osvícenství a sentimentalismu, Předobrození v první polovině 19. století, Národní a literární obrození (50.-80. léta 19. století), Začátky moderní literatury (1890-1914), Literatura nezávislého Lotyšska (1918-1940), Exilová literatura (1940-1990), Současná literatura od sovětské invaze až ke "zpívající" revoluci (1940-1990). Pro usnadnění práce s knihou byl zpracován jmenný rejstřík. Jako cenný průvodce pro všechny hlubší zájemce o Lotyšsko, jeho dějiny a kulturu poslouží výběrový seznam odborné literatury k lotyšskému jazyku, k dějinám Lotyšska a k lotyšské literatuře, doplněný o výběrový seznam antologií a českých překladů. Tato významná publikace navazuje na -obdobně zpracovanou a vybavenou Litevskou literaturu od téhož autora (nakladatelství Melantrich, Praha 1996). Krásným doplňkem obou literárněhistorických děl je antologie z lotyšské a litevské lidové poezie V kruhu krásy (nakladatelství Bohemika, Praha 1998), kterou uspořádal, úvodní studii opatřil a z převážné většiny i přeložil rovněž R. Parolek. Autor plánuje ještě vydání Estonské literatury.

Rádi při této příležitosti připomínáme významné životní jubileum Radegasta Parolka (narodil se 1. 12. 1920). Jubilant má za sebou velké dílo jako náš přední rusista a baltista, ale i výborný znalec dalších literatur na území bývalého SSSR a překladatel zejména litevské a lotyšské poezie. Za jeho významné vědecké práce, za jeho dlouholetou úspěšnou činnost vysokoškolského učitele (trvajících dodnes) a za jeho obětavou a zapálenou popularizaci zejména ruské literatury a literatur pobaltských národů mu plným právem náleží naše úcta a vděčnost. Víme dobře, že ještě zdaleka nepomýšlí na poklidné bilancování a odpočinek, neboť je stále v plné práci. Upřímně mu do dalších let přejeme pevné zdraví a zdárné naplnění všech jeho smělých tvůrčích záměrů a -plánů.

J. Vávra

- Zpět na obsah -

Zpráva o průběhu ozdravných pobytů dětí krajanů v roce 2000

V roce 2000 uspořádala Společnost přátel národů východu, na základě státní dotace poskytnuté Ministerstvem zdravotnictví ČR, šest ozdravných pobytů dětí krajanů, které žijí se svými rodiči v oblastech postižených černobylskou jadernou havárií na území Ukrajiny a Běloruska (pět skupin z Ukrajiny, jedna skupina z Běloruska).

Pobyty byly plně hrazeny ze státní dotace. Uskutečnily je okresní koordináční rady ve Frýdku-Místku, Příbrami, Šumperku, Ústí nad Orlicí, Vsetíně a Městská koordináční rada v Rumburce. Pobyty trvaly 21 dnů a zúčastnilo se jich 270 zahraničních hostů (252 dětí).

Příprava byla v letošním roce náročnější. Bylo třeba sjednat pro všechny zahraniční účastníky krátkodobé smluvní zdravotní pojištění před zahájením ozdravného pobytu. Měsíc před zahájením se na ČR obrátili představitelé krajských spolků na Ukrajině, kteří spolu s velvyslanectvím v Kyjevě zajišťovali výběr dětí a organizaci přepravy, s naléhavou prosbou o změnu trasy. Se zavedením vízové povinnosti by museli při průjezdu Slovenskem zaplatit tranzitní vízum a to by zvýšilo finanční výdaje rodin dětí vysílaných na ozdravný pobyt. Ve spolupráci s Ministerstvem dopravy ČR se České koordináční radě podařilo zajistit autobusovou dopravu přes Polsko prostřednictvím firmy Rega, která reagovala na požadavek přepravy skupin dětí operativně, s porozuměním a ochotně zajistila při cestě na ozdravné pobyty nezbytné, hygienicky balené nápoje.

Průběh ozdravných pobytů v letošním roce byl realizován v souladu s dohodnutým harmonogramem, na základě předem připravených programů, jež organizátoři konzultovali s výchovným doprovodem (zástupci rodičů dětí). Součástí programu byly povinné vstupní a výstupní lékařské prohlídky účastníků, prováděné zpravidla lékařskými guaranty ozdravných pobytů. Ti také dohlíželi na skladbu jídel a v případě potřeby poskytl ošetření a odborné rady.

Denní program na ozdravných pobytech byl zaměřován na posilování imunity, zvyšování celkové fyzické kondice, na sportovní soutěže a zápolení, koupání, procházky a pobyt v přírodě, ale také na seznamování se s okolím, prohlídky měst, pamětihodností, přírodních krás a zvláštností. Organizátoři věnovali pozornost také "umělecké tvořivosti" dětí - nácviku hudebních a recitačních pořadů, se kterými pak děti příležitostně vystupovali, soutěžím v kreslení a modelování, volily se "Miss krásy", mezi oblíbené kratochvíle patřily diskotéky a karnevaly. V Rumburce přijali místní občané děti z ozdravného pobytu na jeden den do rodin. Hezky se o ně starali. Při odjezdu se s nimi přišli rozloučit. Účastníci obdrželi "Špalíček českých lidových písní" - sborník vydaný Českou koordináční radou za finančního přispění Ministerstva zahraničních věcí ČR.

Všechny ozdravné pobyty navštívily v jejich průběhu funkcionáři a pracovníci České koordináční rady (dr. J. Holouš, T. Lukavský, F. Šípek, dr. J. Vávra, CSc.,

dr. Z. Pipová Mgr. J. Klapka a ing. J. Kreuzer.) Pan dr. V. Filec a paní A.

Krajoanská z Ministerstva zdravotnictví ER se přijeli podívat do Rumburku.

V letošním roce přijal pozvání také velvyslanec Republiky Bělarus v ČR pan Vladimír Bělský a spolu s prvním tajemníkem velvyslanectví PhDr. Vasilijem Kurlovičem, CSc. se přijeli podívat na skupinu dětí z Běloruska do Bludova.

Mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Ukrajiny v ČR pan Sergej Ustyč navštívil skupinu dětí z Ukrajiny v Komorní Lhotce. Rada velvyslanectví Ukrajiny v ČR pan Ivan Hrycak s doprovodem přijeli za dětmi do Bukovan a rada velvyslanectví Ukrajiny v ČR pan Olexandr Jurov do Potštejna. Představitelé velvyslanectví Ukrajiny v ČR překvapili účastníky ozdravných pobytů hojností ovoce a množstvím různých druhů sladkostí pro každé dítě a udělali jim tím velkou radost.

Zdravotní stav dětí - na ozdravné pobyty přijíždějí děti "zdravé", v tom smyslu, že nejsou akutně nemocné, ale oslabené. Jsou ve srovnání s našimi dětmi bledší, hubenější, dříve se unaví. Základní terapií na ozdravných pobytech byl pobyt na zdravém vzduchu v ekolo-gicky čistém prostředí, kvalitní, biologicky hodnotná strava podávaná pětikrát denně. Organizátoři často dětem přilepšovali nad stravovací normu za přispění místních podnikatelů, firem, organizací a občanů.

V průběhu pobytů prodělaly některé děti lehčí onemocnění: nachlazení, záněty očních spojivek, nosohltanu, zvýšené teploty. Ve čtyřech případech byly hospitalizovány. Byly provedeny dva chirurgické zákroky a dvě vyšetření a pozorování. Všichni odjížděli v dobrém zdravotním stavu. Podle vyjádření lékařských garantů pobyt dětem prospěl fyzicky i psychicky. U drobnějších dětí byly jednoznačně zaznamenány váhové přírůstky. Podle slov lékařů opakované pobyty velmi příznivě ovlivňují celkový zdravotní stav účastníků a doporučují v ozdravných pobytech pokračovat.

Závěr ozdravné pobyty dětí krajanů žijících v oblastech postižených černobylskou jadernou havárií proběhly v roce 2000 v souladu s předloženými projekty. Splnily své poslání. Přispěly k zlepšení fyzické kondice dětí, obohatily je o nová poznání, umožnily jim četná, srdečná setkání s našimi spoluobčany, přiblížily jim zemi jejich předků. Česká koordinační rada se uchází o grant na realizaci ozdravných pobytů dětí krajanů také v roce 2001.

Ozdravným pobytům věnovaly pozornost také sdělovací prostředky. Součástí televizních zpráv 16. 8. 2000 byl vstup natočený s dětmi krajanů, jejich doprovodem a našimi vedoucími v Rožnově pod Radhoštěm. Některé články z místního tisku přetiskujeme v čísle.

Zdeňka Pipová

- Zpět na obsah -

Běloruský velvyslanec znovu připomněl havárii v Černobylu

Bludov (ba) - Velvyslanec Běloruska v České republice Vladimír Petrovič Bělskij navštívil minulé úterý více než čtyři desítky dětí z Gomelské oblasti, které ve Vlčím dole v Bludově pobývaly tři týdny v rámci ozdravného pobytu. Při této příležitosti se setkal také se starosty Šumperka Petrem Krillem a Bludova Josefem Sedláčkem, s nimiž mimo jiné jednal o možnosti navázání partnerské spolupráce.

"Není vyloučeno, že se některé z běloruských měst zařadí mezi ta, se kterými jsme navázali kontakt. V loňském roce k nim přibyl ukrajinský Melitopol. Chceme obnovit partnerství s Priedvizou, ve spolupráci s maďarským velvyslancem uvažujeme o návštěvě některého z tamních měst," řekl Krill. Šumperk pravidelně udržuje kontakty s radnicemi německého Bad Hersfeldu, polské Nysy a holandského Maarsenu. S velvyslancem hovořil také ředitel šumperské firmy Fortex Vladimír Potěšil.

"Obchodujeme v Bělorusku, na tamním trhu se nám začíná dařit. Navázání spolupráce by tedy podpořilo nejen kulturní, ale i hospodářský rozvoj," uvedl Potěšil.

Vladimír Petrovič Bělskij si prohlédl ubytovnu dětí a sešel se s nimi na krátké besedě. Běloruští pedagogové mu představili tři dívky z kraje v Gomelské oblasti, odkud pochází také velvyslanec. "Chtěl bych dětem popřát, aby zde nabraly síly do dalšího života v oblasti Černobylu," řekl Bělskij. Upozornil také na problematiku jaderných elektráren, která se teď v ČR dostala na pořad dne. "V dnešní době, kdy od katastrofy v Černobylu uplynulo čtrnáct let, svět -začal zapomínat. Je však důležité, abychom měli tragédii neustále na mysli," vyjádřil se velvyslanec.

Obyvatelé Běloruska si havárii jaderné elektrárny Černobyl každoročně připomínají v den jejího výročí 26. dubna. "Konají se mítinky a průvody městem, pořádáme výstavy či přednášky, vyšla také podrobná publikace," vysvětlila Olga Bondarenko z oblastní organizace Výboru pro ozdravení v Bělorusku. "U příležitosti desátého výročí proběhl mítink za účasti mnoha lidí. Tehdy se však diskuse o Černobylu zvrhla v politický manifest, protože akci ovládl Běloruský národní front," vylíčila Bondarenko.

V době, kdy se názory obyvatel České republiky na nutnost jaderné elektrárny Temelín různí, specialisté z Běloruska nad tímto problémem krčí rameny. "Nevím, jestli bych se klonila k do-stavbě či zrušení Temelína. Chápu, že jaderné elektrárny budou do budoucna potřebné, ale na druhou stranu mohu posoudit, jaké hrůzy přináší v případě havárie," doplnila Bondarenko.

šumperský a zábrzežský Region 18. 7. 2000

- Zpět na obsah -

Ukrajinské děti v Rumburku

Ve dnech 5.-26. srpna letošního roku pobývalo v Rumburku 42 dětí spolu se třemi vedoucími z oblasti Černobylu na ozdravném táboře, a to v rekreačním středisku Valdek-City.

Realizátorem a organizátorem grantu Ministerstva zdravotnictví ČR byla Společnost přátel národů východu, a to městská - koordinační rada v Rumburku. Velkou výhodou těchto ukrajinských dětí byla alespoň částečná znalost českého jazyka (u více jak poloviny dětí i doprovodu - děti byly z českého sdružení Vyšehrad, jež má působnost právě v oblasti Černobylu). V tomto sdružení jsou lidé, kteří mají blízký vztah k českému jazyku, neboť jejich prarodiče pocházejí z bývalého Československa, mají zde i mnohé známé. Děti i vedoucí byly nadšeny programem, který zahrnoval vše, co k táboru patří. Návštěva pamětihodností Rumburka i okolí, Prahy, Děčína, Liberce.

Radost měly i z plaveckého bazénu, táboráků apod. Rovněž proběhla soutěž MISS tábora a recitace v uměleckém přednesu. Co ale na děti zapůsobilo zřejmě nejvíce, byl pobyt v českých rodinách, které se o děti celý den staraly, podnikly výlet a zejména jim chutnala ty-picky česká jídla. Některé z nich na oplátku připravily "ukrajinskou večeři". Dalším zážitkem pro děti bylo setkání s rumburskými hasiči a jejich požární technikou, kterou dětem předvedli a opekli si s nimi i vuřty. Děti se v žádném případě nenudily a pobyt zde v Rumburku jim velice prospěl, což bylo na některých z nich zřetelně vidět. Při odjezdu ukápala i nějaká ta slzička, neboť děti dovedou být (i když to tak nevypadá) velice vděčné za vše. To se projevilo právě při jejich odjezdu ve slovech "díky a zase někdy nashle..." u Vás v Rumburku. A to hovoří za vše.

Mládková Marie (redakčně upraveno)

Rumburské noviny 7. 9. 2000, č. 15/2000

- Zpět na obsah -

Bukovanská zátoka opět ožila

Letos již podruhé se v tomto malebném koutku Orlické přehrady uskutečňuje ozdravný tábor dětí Volyňských Čechů z Ukrajiny, postižených následky jaderné havárie v Černobylu. Na tři týdny zde -našlo nový domov 45 dětí z měst Malinovka a Malá Zubovščina v Žitomirské oblasti. Ozdravný pobyt se uskutečňuje díky grantu Ministerstva zdravotnictví ČR, České a Okresní koordinační rady Spo-lečnosti přátel národů východu a velkému- po-chopení vedení Dětské ozdravovny v Bukovanech a jejího ředitele ing. Jiřího Grünbauera, starostů Příbramě J. Vacka, Rožmitálu ing. Vondráška, ing. Nekla z Milína a dalších sponzorů.

Bohatý třítydenní program připravil vedoucí tábora Miroslav Černohorský spolu s programovou vedoucí Drahomírou Zvoníčkovou. K bližšímu poznání země, kde mají děti přátele a příbuzné, patří zvláště návštěva Příbramě, přijetí starosty Milína a Rožmitálu spojené s prohlídkou města a návštěvou památníku Slivice. Pestrý program byl připraven i v dostihovém závodisti pana Chaloupky v Tochovicích. Děti velice upoutala návštěva zámku Orlík, spojená s projíždkou po přehradě, pražských Hradčan, Karlova mostu, Staroměstského orloje a zoologické zahrady.

Ani v samotném táboře se děti nenudily. Spolu s koupáním v zátoce si zvláště oblíbily sportovní utkání s našimi dětmi v kopané, odbíjené, krotetu, soutěže v šipkách, střelbě ze vzduchovky, orientační závod i noční bojové hry. Nechyběla možnost malování, modelování, diskotéka ani volba Miss -Ukrajiny. Vedoucí kolektivu ukrajinských dětí Igor Marek, MUDr. Jaroslav Kobernik a Oleg Klimišin nešetřili slovy chvály na přijetí a hezkou atmosféru a péči, která je jim věnována, i na práci kuchařek a dalších pracovníků ozdravovny. Počáteční rozmary počasí nedokázaly zkazit dobrou náladu a chuť k jídlu. Na otázku "co vám nejvíce chutná" zazněla jednoznačná odpověď: "Všechno je výborné, ale přece jen nejlepší jsou knedlíky a marmeláda."

Nezapomenutelné zážitky a hezké vzpomínky, které si děti odvázejí, snad překonají brzké loučení.

- Zpět na obsah -

Děti z okolí Černobylu pijí ve Vlčím dole čerstvé kravské mléko

Bludov (ba) - Natrhat si třešně přímo ze stromu směly až na Moravě poprvé v životě děti z Běloruska, které žijí ve druhé zóně od jaderné elektrárny Černobyl. Ve Vlčím dole v Bludově tráví čas na ozdravném pobytu, všech dvaadvaceti pacientů podstoupilo vstupní lékařskou prohlídku a dnes jsou téměř na konci třítydenní léčby.

"Tábor pořádáme posedmé. Děti, které sem letos přijely, nemají tak vážné zdravotní problémy, jaké lékařka zaznamenala u ložských pacientů," říká Karel Janíček ze Společnosti přátel národů východu.

"Jedním z důvodů, proč zde nejsou ti, kteří léčbu nejvíc potřebují, je také zavedení vízové povinnosti. Děti ze sociálně slabších rodin nemají pas. Pokud je tedy chudé dítě vážně nemocné a zasloužilo by si ozdravný pobyt v České republice více než jiné, má přesto smůlu," upřesňuje Janíček.

Běloruští návštěvníci pochází z Gomelské oblasti. Většina z nich trpí problémy se štítnou žlázou, mají zhoršený imunitní systém a dva z nich trápí zkřivená páteř.

"Čtrnáct let po výbuchu černobylské jaderné elektrárny si lidé v Bělorusku začínají zvykat. Stále se však množí četné nemoci, poločas rozpadu podle vědců nastane za několik set let," vysvětluje Olga Bondarenko z oblastní organizace Výboru pro ozdravení v Bělorusku. "Katastrofou bylo postiženo sedmdesát procent naší země. Obyvatelé nejčastěji trpí rakovinou štítné žlázy, leukémií a srdečními nemocemi. Zvyšuje se také počet mrtvých novorozenců a rodiček," dodává.

Běloruské děti si na Moravě užívají vycházek do lesa, kde smí trhat maliny a borůvky. "Musím je pobízet. V jejich zemi to patří stále mezi zakázané činnosti, stejně jako koupání v řece," líčí Janíček. Pacienti si také denně pochutnávají na vydatných pokrmech, nejvíce je nadchly kynuté ovocné knedlíky. "Podvýživa je jedním z dalších problémů těchto dětí," objasňuje Janíček. "Každý den navíc do Vlčího dolu necháme přivézt dvacet litrů čerstvého kravského mléka, které je obohaceno o organický jód. Ten prospívá štítné žláze, doplňuje.

Nejmenší obyvatelé Běloruska odjíždí každým rokem pravidelně na jeden měsíc do radioaktivitou nezamořených oblastí. Pomoc jim nabídly státy z celé Evropy. "Do první zóny, která čítá oblast do třiceti kilometrů od jaderné elektrárny, se navzdory zákazům začali vracet lidé. Především ti, kteří tam prožili celý život a jinde si už nemohou zvyknout. Civilizace pro ně přestala existovat, nechtou noviny, nemají televizi či rádio. Pro potraviny si čas od času dochází do vesnic ve druhé zóně," líčí Olga Bondarenko.

šumperský a zábřežský Region 11. 7. 2000

- Zpět na obsah -

Zájezd do Volgogradu

Ostravská koordináční rada Společnosti přátel uspořádala letos další zájezd do Volgogradu. Ve dnech 3.-13. května 2000 jeli účastníci po trase Chotěbuz, Krakov, Varšava, Minsk, Tambov do Volgogradu, kde je uvítali představitelé partnerské organizace - Asociace mezinárodní spolupráce, kteří rovněž zajišťovali bohatý program zájezdu. Koncerty, přátelská setkání, jednání u kulatého stolu za účasti zástupců Ruské federace, Běloruska, Bulharska a České republiky za účelem rozšíření družebních kontaktů, prohlídky muzeí a památníků, účast na pietních akcích konaných u příležitosti 55. výročí "Dne vítězství" nad fašismem, plavba po Volze s veterány druhé světové války, kteří se účastnili blokády Leningradu, prohlídky muzea Stalingradské bitvy - Panorama, -sanatorií ve Volgogradské oblasti a na zpáteční cestě návštěva Moskvy a Brestu v Bělorusku. Z dojmů účastníků a z ohlasů v tisku jsme vybrali:

Ve dnech oslav 55. výročí Vítězství bylo u nás nemálo hostů ze zahraničí, ale turisté na rozdíl od minulosti chyběli. S jedinou výjimkou a tou byl celý autobus z České republiky. Skupina složená z třiceti pěti starších lidí a jedenácti studentů nelitovala cestovat autobusem téměř 3000 kilometrů, aby se v tento pro nás (i pro ně) svatý čas poklonila hrdinství sovětského vojáka právě zde ve Volgogradu.

M. Beržba, deník Tribuna, Volgograd

Nejsilnější dojem? Výstup na Mamajevský kurgan k monumentálním sochám Matka vlast a dalším, které připomínají bitvu o Stalingrad. Je to nesmírně působivý komplex, který nemůže nechat žádného návštěvníka lhostejným.

H. Kubrtová, Týniště nad Orlicí

S průběhem zájezdu jsem byl velmi spokojen, i když cesta tam i zpět byla náročná. Vždy jsem si přál navštívit Volgograd a to se mi splnilo až letos. Odnesl jsem si nejlepší dojmy a zážitky. Poznal jsem, byť jen částečně současný život Rusů a na vlastní oči si ověřil, jak neobjektivně informují naše sdělovací prostředky o současném životě v Rusku.

J. Nos, Kroměříž

Politici přicházejí i odcházejí, ale přátelství zůstává - na slavnostním večeru zazpívala česká dívka rusky Podmoskevské večery. A ke známé melodii se hned přidali všichni přítomní. I Rusové, i Češi i Bělorusové. Leť písničko přes hranice do všech končin světa. Nes přátelský pozdrav všem bratrům, obyvatelům planety jménem Země, která je naším společným domovem.

Z článku publikovaného v deníku Večerní Volgograd zpracoval JK

- Zpět na obsah -

Setkání v Ústí nad Labem

Zástupci OKR Společnosti ze severních Čech se sešli v úterý 24. 10. 2000 v ústeckém Biografu u Františka. Motivem k této akci byla plánovaná iniciativní cesta MěKR Rumburk do Vladimírské oblasti do města Kiržač.

Přestože města severních Čech přerušila oficiální styky s našimi ruskými partnery, existují vzájemné kontakty. V minulosti se podařilo i prostřednictvím OKR uskutečnit některé vzájemné návštěvy, zejména na komerční úrovni; pouze v Rumburku se zásluhou člena ČKR F. Šípka zachovaly i oficiální kontakty na úrovni městských orgánů.

V Ústí nad Labem se hovořilo o možnostech obnovení vzájemné spolupráce v oblasti komerční, kulturní, společenské i sportovní. Připomenuli jsme si zejména neformální styky při výměně dětí i dospělých na rekreaci a turistických zájezdech, účast našich i ruských sportovců na společných akcích, výměnné pobyty kulturních institucí i spolupráci hospodářskou. Významné podpory se dostala naší iniciativě ze strany Generálního konzulátu RF v Karlových Varech. Konzul Vladimír Godyna se zúčastnil mnoha setkání v severních Čechách. Potěšilo nás, že poprvé jsme měli možnost pohovořit s ústeckým primátorem ing. M. Pátkem, kterého mezi nás přivedl senátor J. Doubrava. Setkání se rovněž zúčastnila představitelka ČŠŽ K. Rybárová a zástupkyně Levicového klubu žen K. Majrichová. Jako na každé akci v našem regionu byl přítomen Tomáš Lukavský, úřadující místopředseda ČKR.

Ukázalo se, že zájem o obnovení kontaktů mají obě strany. Je však nutné hledat nové formy spolupráce, které budou přínosem pro severní Čechy i Vladimírskou oblast.

V odpoledních hodinách se tohoto setkání zúčastnili i členové naší Společnosti z Ústí nad Labem. Upoutalo je především vystoupení F. Šípka, který hovořil o své nadchávající cestě do Ruska a také o těžkostech při organizování akce. Senátor Doubrava připomněl svou loňskou návštěvu ve Vladimíru a rovněž zájem tamějších představitelů o obnovení spolupráce. S dojetím vyslechli účastníci rovněž jeho dojmy z letošního setkání s válečnými veterány v Moskvě.

Samozřejmě jsme si vědomi, že jsme udělali pouze malý krůček a obnovení spolupráce s našimi ruskými přáteli a partnery nebude jednoduché. Máme však možnost napomoci jejich obnovení, a to je pro nás inspirací pro budoucnost.

Jindra Rydvalová

- Zpět na obsah -

Krátce z kultury

Neobyčejným zážitkem bylo vystoupení běloruského pěveckého kvinteta Čistyj golos (Čistý hlas) v Ruském středisku vědy a kultury 28. 9. 2000. Kouzlem ruských, ukrajinských, běloruských a duchovních - písní, zpívaných vroucími mužskými hlasy proměnily neosobní Velký sál střediska ve znamenitou koncertní síň.

Koncertu předcházela vernisáž výstavy díla ruského výtvarníka A. Tichomirova nazvaná Okonopis.

Jiráskův Hronov - český kulturní fenomén

Již sedmdesát let se koná v malém podhorském městečku divadelní přehlídka, která nese jméno slavného rodáka - Jiráskův Hronov. Alois Jirásek (1851-1930), český spisovatel a dramatik byl zde již jako student očarován ochotnickým divadlem. Sám hrál a režíroval a později věnoval několik svých her místním divadelníkům. Letošní 70. přehlídka byla příležitostí k bilancování, k úvahám o významu amatérského divadla ve společnosti.

Pro českou národní kulturu je amatérské divadlo rodinným stříbrem, dědicím se z generace na generaci. Jsou soubory, které kontinuálně pracují více jak 200 let a divadlo mělo nesmírný význam pro národní uvědomění, pro zachování a šíření českého jazyka. V Místopisu českého amatérského divadla byly registrovány soubory v pěti tisících obcích (v ČR je celkem 6 500 obcí). Do výběru pro letošní divadelní přehlídku se přihlásilo "jen" 453 souborů, ze kterých bylo vybráno 11 inscenací. Souborů je jistě daleko více a v každém z nich pracuje minimálně deset lidí, dojdeme k závěru, že to pak nemusí být se společností v Česku tak špatné, když se ve věku pasivní spotřeby tolik lidí aktivně věnuje kultuře. Ohlédneme-li se za sedmdesátiletou historii festivalu Jiráskův Hronov, který je pravděpodobně nejstarší přehlídkou svého druhu na světě, vidíme několik etap - v té první svobodné (1931-1938) byla hlavním pořadatelem Ústřední matice divadelních ochotníků československých. V další etapě (1939-1944) byly dvě přehlídky dokonce poloilegální. Třetí etapa - poválečná - (1945-1948), kdy ještě nebylo zasahováno do dramaturgie přehlídky a další od roku 1949,

kdy ochotnické hnutí bylo začleněno pod různé závodní kluby, zemědělská družstva, mládežnické organizace a náplň festivalu byla úředně stanovována, např. kolik se musí hrát sovětských a ruských her, kolik her ze současnosti atd.... Postupně se situace lepšila, byly trpěny např. i hry Karla Čapka (po zásahu ruského bohemy prof. Nikolského), postupně se prezentují takzvané malé jevištní formy, objevují se zahraniční soubory. V roce 1968 umožnilo jisté uvolnění vznik Svazu českých divadelních ochotníků. Bez vnějších zásahů byl ještě také další ročník, ale následující festivaly opět ovlivňovala hlediska spíše politická než umělecká. Mnozí divadelníci se nemohli uplatnit, měli zákaz veřejně činnosti, ale od poloviny 80. let se poměry postupně zlepšovaly. Po roce 1990, po jistém odlivu zájmu o amatérské divadlo dochází opět k jeho renesanci.

Zajímavou studií by mohlo být téma Ruské divadlo, ochotníci a Hronov. Ruská dramatika byla na repertoáru amatérských divadelníků již od minulého století - zejména hry N. V. Gogola (první překlady K. H. Borovského), později hry A. P. Čechova, od konce dvacátých let se začíná v dramaturgii souborů objevovat nová sovětská dramatika. K jejímu častému uvádění dochází zejména po roce 1948, kdy při výběru her a jejich zařazování do programu přehlídky nebyla bohužel vždy na prvním místě hlediska umělecká. Podmínka uvedení hry současného sovětského dramatika se nenaplnovala vždy lehce a tak se některým souborům zadávaly takzvané společenské objednávky. Někdy se braly jako nutné zlo, jindy budily úsměv. "Češi jsou smějící se bestie," říkají o nás nepřející cizinci a je to asi součástí naší povahy dělat si legraci i z toho, co se nedá jinak ovlivnit. Vzpomínám si na objednané představení Kremelský orloj, kdy průměrnou inscenaci zachraňovalo obsazení role profesora Pogodina nestorem ochotníků, znamenitým hercem Láďou Lhotou. Představení bylo nudné a tak se diváci alespoň bavili kouzlem nechtěného - neobratností a křečovitostí některých herců. Smích se ozýval na nepatřičných místech a vyskytoval se ve chvíli, kdy na scéně zazvonil telefon a Pogodin - pan Lhota, tehdy osmdesátiletý, jej zvedl a povídá: "Ano, jsem to já, jak jste mne poznal, soudruhu Lenine!" Následoval huronský smích, bouřlivý aplaus a po představení nešťastná Láďova otázka: "Co jsem udělal špatně?" Podobně ochotníci reagovali na uvedení průměrné Krasnogorovy hry nazvané "Tak kdo k čertu odejde?" a na plakáty dopisovali jména neoblíbených funkcionářů. Náročné festivalové publikum dokáže poedstavení zašlapat do země, nebo vynést do nebe. Dodnes jsou v paměti slavné inscenace "...a jitra jsou zde tichá" (Vasiljev), "Mrtvé duše" (Gogol), "Příběh koně" (L. N. Tolstoj), "Mistr a Markétka (Bulgakov), "První jezdecká" (Babel). Hronov měl štěstí také na hostování výborných souborů z Ruska i dalších zemí bývalého Sovětského svazu - z těch nejlepších vzpomínám na běloruský soubor s inscenací "Řadová vojáci", moskevské divadelní studio MGU a jeho "Kabaret, aneb modravé noci KGB", petrohradský soubor s představením "Car Saltán" nebo "Hrátky potulných kejklířů". Součástí hronovských přehlídek jsou rovněž vzdělávací akce, mezi jinými jsou to i školy mladých divadelníků, na nichž byli vždy rádi vítáni ruští lektoři - nezapomenutelný Jevgenij Slavutin, Alexandr Vilkin a v současnosti u nás nejpobulárnější režisér Sergej Fedotov. Před časem jsme si povídali s Bolkem Polívkou o jeho ochotnických začátcích. Vzpomínal na své vystoupení na Jiráskově Hronově v roce 1968 a na to, jak se tam skamarádil s ruskými herci. Pak se vrátil domů, vyspával divadelní maraton a maminka jej budila slovy: "Bolečku, vstávej, jsou tady Rusové" a Boleček na to: "Tak jim uvař kafe, já hned vstanu." Paní Polívková tehdy mohla říci: "Když já nemám tolik kafe."

Divadlo vždy úzce korespondovalo s dějinami Čech. Bylo barometrem i obrazem společnosti. Sedmdesátý Jiráskův Hronov byl v tomto ohledu velmi optimistickým povzbuzením.

Jiří Klapka

[- Zpět na obsah -](#)

Ruský malíř v Lysé nad Labem

Do pohádky, z níž se ozývají ruské dumky, ovane vás duch veliké Rusi a zazní typické "posedíme", jsme mohli vstoupit od 5. do 20. září ve výstavním sále Muzea Bedřicha Hrozného v Lysé nad Labem. Svě obrazy, které jsou ve většině vyjádřením skazek (Stěnka Razin, Žonglérka), pověstí (Pád Ikara, Útěk z Egypta), snů (Sen letní noci, Před plesem) a představ (ptáček v kleci), tu vystavoval malíř Gennadij Aleksandrov.

Rodák ze sibiřského Omska, absolvent fakulty umělecké grafiky na vysoké pedagogické škole, člen Svazu výtvarných umělců Ruska, odešel na počátku devadesátých let do Čech. Usadil se v Lysé nad Labem a toto město i Čechy považuje za svůj domov. Po třech autorských výstavách v Rusku (Omsk, Novorossijsk) se představil poměrně rozsáhlými kolekcemi prací v Děčíně, Poděbradech, Praze, Kersku, Nymburce, Duchcově a nyní konečně také v Lysé nad Labem. Souběžně vystavuje v německém Erlangenu.

Slavnostní vernisáže v lyském muzeu, kterou zahájila Mgr. M. K. Prchalová zajímavou úvahou svého milovaného Ludvíka Kuby o ruské duši "v mrtvém domě, který zpívá", se mimo dalších hostů zúčastnili poradkyně ministra školství Mgr. Vladimíra Al Mali-kiová, prezidenta České asociace rusistů dr. Jaroslav Vávra a místostarostka Lysé paní Marcela Chloupková. Místo oficiálních proslovů však zazněl umělecky komponovaný program v podání Mgr. Jiřího Klapky, místopředsedy České asociace rusistů, a paní Iriny Burcevodové, sólistky Státní opery v Alma-Atě. Po závěrečné nádherné cikánské romanci si spolu s malířem Gennadijem Aleksandrovem zasloužili neutuchající potlesk a kytičku.

-řeh-

Polabské listy 7. září 2000

[- Zpět na obsah -](#)

Odpovědnost za ruštinu stoupá

Několika novinkami překvapil VI. celostátní seminář učitelů základních, středních a vysokých škol konaný tradičně v Lysé nad Labem (13.-15. říjen). Pořadatelem je katedra rusistiky a lingvodidaktiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy vedená PhDr. Radkou Hříbkovou, CSc., dále Česká asociace rusistů (ČAR) a Společnost přátel národů východu (SPNV) - obojí úspěšně reprezentují PhDr. Jaroslav Vávra, CSc. a Mgr. Jiří Klapka. K novinkám patří ministerská akreditace semináře v systému dalšího vzdělávání učitelů, což v praxi kromě jiného znamená schůdnější proplácení stále rostoucích nákladů...

K překvapením patřilo vyjádření solidárního "soužití" se Sdružením učitelů francouzštiny - jeho předsedkyně dr. Marie Fenclová, CSc., referovala o systému cizojazyčné jazykové propedeutiky a o potřebě hájit demokracii v jazykové politice, v níž místo proklamované plurality dominuje u nás zaměření na angličtinu a němčinu, - a dále s Asociací učitelů angličtiny - Mgr. Radka Perclová, MA, vysvětlila podstatu fungování tzv. jazykového portfolia, tj. projektu Rady Evropy ze všeobecně známých kritérií pro sebehodnocení ve znalostech cizího jazyka v poslechu, mluvení, čtení a psaní na úrovni šesti stupňů: průlomový, vstupní, prahový, pokročilý, efektivní a brilantní. Odbornou solidárnost vyžaduje i potřeba koordinace stanovisek k nové státní maturitní zkoušce z cizích jazyků - vysoká účast ruštinářů u "kulatého stolu" věnovaného maturitám potvrdila zájem o tuto žhavou problematiku.

Novinkou byla rovněž analýza západních internetových učebnic ruštiny na základě angličtiny (britská Ruslan, americká Golosa) připravená mladými rusisty z pražské pedagogické fakulty a informace o existenci učebnice ruštiny pro cizince na počítači, jež má propojit více jazyků včetně češtiny - jejími autory jsou petrohradští rusisté

(používá se na ruském gymnáziu v Praze). Vyskytla se rovněž nabídka turistických cest do Petro-hradu, jejichž úspěšnost potvrzují již čtyři školy v ČR. Vřele přivítanou iniciativou bylo zveřejnění vlastní internetové stránky Rossica, patrně nejmladší účastnicí semináře, Mgr. Štěpánkou Šťastnou z Karlových Varů. -Objevná exkurze s názvem Lysá nad Labem - Rusko a Rusové, vedená expertem doc. dr. Václavem Huňáčkem, CSc., měla v seminárním maratónu bohužel jen vymezený čas, v rámci kterého se stihla návštěva Muzea Bedřicha Hrozného s nadšeným a odborným výkladem vedoucí muzea paní Renaty Čančíkové, obou kostelů i nádherného zámeckého parku. Ukazuje se, že objevování historických souvislostí Lysé s Evropou, Ruskem a světem vyžaduje další vzdělávací injekci od V. Huňáčka!

Neméně aktuálně byla pojata tradiční témata. Potřebu průběžného vzdělávání ruštinářek a ruštinářů (dle západního modelu je ve feminizovaném školství oslovována femina na prvním místě) akcentoval především všemi uznávaný prof. dr. Stanislav Jelínek, CSc. Lingvodidaktická kompetence učitelů ruského jazyka je aktuální vzhledem k nové odpovědnosti, zdůraznil S. Jelínek s odkazem na citát z novin - zájem o studium ruštiny totiž prudce vzrůstá u dospělých, které do studia tlačí obchodní společnosti se záměrem proniknout na ruský trh (Lidové noviny 28. 7. 2000). "Kompetence učitele ovlivňuje motivaci ke studiu. Není-li učitel na úrovni, může od studí odradit," řekl nabádavě S. Jelínek a "naservíroval" přítomným nejaktuálnější teoreticko-praktickou výzbroj".

Literární a sociokulturní témata byla tentokrát zastoupena skutečně mimořádně vydatně. Doc. dr. Alena Morávková, CSc., hýřila informacemi na téma Setkání s Michailem Bulgakovem z pohledu překladatelky. Hosté z Petrohradu doc. Irina Poročkinová, CSc., ze Státní univerzity hovořila o T. G. Masarykovi a jeho ruských literárních a vědeckých přátelích (např. díky dnešním přátelům vyšel na jaře 2000 ruský překlad 1. dílu Masarykova spisu Rusko a Evropa). Dr. Igor Inov, básník a překladatel ze Svazu spisovatelů Ruska, vysvětlil problematiku dříve oficiálně odmítaných ruských autorů poezie 20.-60. let a lhostejnosti vůči nim. V druhé přednášce seznámil účastníky semináře s vlastními básněmi, překlady českých veršů do ruštiny, vzpomenu osudy svojí knihy Jak to všechno bylo, pane Werichu (česky Academia 1992) i rukopis vzpomínek na celou plejádu českých velikánů (Seifert, Holan, Halas, Fučík atd.), který zatím marně čeká na zveřejnění. Prof. dr. Miroslav Zahrádka, DrSc., z olomoucké univerzity charakterizoval ruskou literaturu posledního desetiletí, uvedl desítky jmen, názvů děl a různých "směrů", u nás zpravidla neznámých (vedl jeví okrajových, tj. komerčních, což je nejsilnější současný "směr") upozornil na vydávaná skripta - poslední část vyjde v lednu 2001 na pedagogické fakultě v Plzni.

Na semináři zazářil také prof. dr. Zdeněk Mathauser, DrSc., letošní osmdesátník, a to především "zázrakem neubývání". Informoval o zájmové konferenci vědců a umělců k výročí úmrtí akademika prof. D. Lichačeva, která se konala v Petrohradě za účasti mnoha hostů z řady zemí světa, mezi nimiž byli i naši přední rusisté - manželé Mathauserovi. Přednáška prof. Mathausera v Lysé (Hlubinná struktura ruské avantgardní poezie) upoutala pozornost díky mnoha průnikům do naší literatury (Mathesius, Wolker, Nezval atd.). Citací veršů (Majakovskij, Cve-tajevová, Pasternak a další) doložil Z. Mathauser poutavý výklad termínů, např. nihilismus - "nic" v poezii futuristů nikoli jako dekadentní popření smysluplnosti světa, ale jako pokus o jeho pozitivní přijetí, a to, aby "postoj bez předsudků dal zazářit omytému světu všednímu"! Rozlišování proměnných dobových kontextů nihilismů, metafor, alegorií je potřebné nejen z hlediska literárního vědce a estetika Z. Mathausera, ale i z hlediska didaktika, autora učebnic i studujících - vzhledem k motivační síle jakéhokoli rozlišování. Takže prakticky: název AVANTGARDA 2000 pro soutěž v tvorbě módních oděvních návrhů v odborné škole v Lysé je jaksí pochybený, mimočasový, avšak jistěže líbivý, neboť cizokrajný...

O zpřítomnění vrcholných jevů 19. a 20. století v naší překladové kultuře se na semináři zasloužilo již známé Svatoňovo--Klapkovo literární pásmo Oněginovo české putování. Zazářilo novým nastudováním, ve kterém se kromě autorů představili jako znamenití recitátoři dr. Radka Hříbková a dr. Jaroslav Vávra. Není divu, že účastnice semináře ze slovenských institucí obratem požádaly doc. dr. Vladimíra Svatoně, CSc., z Filozofické fakulty UK o průzkum Oněginova slovenského putování a o přednes pásma s česko-slovenskými ukázkami na Slovensku.

Jana Vacková

[- Zpět na obsah -](#)

ARS POETICA
Puškinův památník 2000-2001
XXXV. ročník
Doporučení k organizování festivalu

I. Cíl festivalu

Prostřednictvím přehlídek uměleckého přednesu ruské poezie, prózy a písní přispívat k poznávání ruské kultury a umění.

II. Pořadatelé festivalu

Společnost přátel národů východu, Česká asociace rusistů, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo kultury ČR.

III. Účastníci festivalu

Na přehlídkách "ARS POETICA - Puškinův památník" mohou vystoupit žáci ZŠ, studenti učilišť, středních a vysokých škol.

IV. Obecné zásady

1. Program je přednesen zpravidla v jazyce ruském. Pokud účastník nestuduje ruštinu, může být text rusky písícího autora přednesen v jiném jazyce. Do celostátní přehlídky postupují pouze vystoupení v ruském jazyce
2. Účastníci neopakují program, s nímž vystoupili v minulých ročnících.
3. Pořadí vystoupení určuje organizační výbor.
4. Délka vystoupení v kategoriích jednotlivců (i duo, trio) do 7 minut, kolektivů do 10 minut.

V. Oblasti vystoupení

A. Oblast slovního projevu:

přednes poezie, prózy, dramatické scény, pásma a montáže, ve kterých převládá mluvené slovo

1. žáci ZŠ a) 1.-9. roč. - sólová recitace
2. žáci ZŠ 1.-9. roč. - kolektiv do 10 členů
3. studenti SŠ, SOU, VŠ - sólová recitace
4. studenti SŠ, SOU, VŠ - kolektiv do 10 členů

B. Oblast hudebního projevu:

zpěv - sólo, duo, trio - písně, árie apod., pásma a montáže, ve kterých převládá zpěv

5. žáci ZŠ. a) 1.-9. roč. - sólo, duo, trio
6. studenti SŠ, SOU, VŠ - sólo, duo, trio

C. Oblast slovního i hudebního projevu:

absolventi VŠ

Interpreta(y) doprovází dospělá osoba, která vystoupení připravila. Hudební doprovod (u obou soutěžních oblastí) tvoří maximálně tři osoby.

VI. Termíny konání přehlídek

okresní - do konce února 2001

regionální - do konce března 2001

celostátní a mezinárodní přehlídka - 18. května 2001

celostátní přehlídka evropských jazyků - červen 2001

mezinárodní prezentace - září až říjen 2001

VII. Průběh festivalu

Okresní a regionální přehlídky

Okresní koordinační rady SPNV, event. regionální výbory ČAR soustředí a zorganizují okresní či regionální přehlídky. Jmenují umělecky i jazykově kvalifikované odborné poradce. Po ukončení okresní či regionální přehlídky odešle příslušná OKR SPNV nebo RV ČAR přihlášku reprezentantů okresu či regionu do celostátní přehlídky - ČKR SPNV, V závěť 4, 170 00 Praha 7 (nejvýše 8 vystoupení).

Mezinárodní přehlídka a prezentace

Výběr účastníků provede porota celostátní přehlídky s přihlédnutím k dramaturgickému pojetí mezinárodní přehlídky a prezentace.

VIII. Při výběru vystoupení sledují odborní poradci

volbu textu vzhledem k možnostem recitátora a pojetí textové předlohy,

jazykovou úroveň - přízvuk, výslovnost, intonaci,

umělecké ztvárnění - emocionální stránku výkonu, fantazijní předpoklady a představivost,

technické ztvárnění - znalost textu a jeho členění, rytmus a dynamiku výkonu, pohybovou kulturu a mimiku, délku vystoupení,

celkový dojem z vystoupení - působivost projevu, originalita výkonu, osobitost interpreta,

po skončení přehlídky sestaví poradci závěrečnou zprávu, kde uvedou

místo a termín konání přehlídky,

jména odborných poradců,

počet účastníků, jména reprezentantů okresu nebo regionu s přesnou adresou školy a bydliště, jejich umístění, repertoár, se kterým zvítězili,

jméno a adresu osoby, která účastníka připravila.

Sdělí svá stanoviska a uvedou zvláštnosti, jež se v průběhu přehlídky vyskytly. Zprávu prostřednictvím příslušných OKR SPNV nebo ČAR zašlou České koordinační radě.

Odborní poradci v závěru přehlídky posoudí jednotlivá vystoupení za účasti interpretů a jejich pedagogů.

[- Zpět na obsah -](#)

Evropský rok jazyků 2001

Rada Evropy klade velký důraz na podporu a ochranu jazykového a kulturního bohatství všech členských států. Aktivity Rady Evropy v oblasti moderních jazyků podporují jazykovou i kulturní rozmanitost občanů Evropy, neboť ji považují za významný nástroj v úsilí o zlepšení vzájemné komunikace a porozumění v boji s netolerancí a xenofobií.

Nejvýznamnějším dokumentem Rady Evropy v oblasti jazykové politiky je Doporučení e. (98)6 Výboru ministrů členských zemí Rady Evropy, které se týká cizích jazyků a vychází z výsledku projektu "Jazyková výuka k evropskému občanství".

Příští rok je vyhlášen jako Evropský rok jazyků 2001 (ERJ) a měl by

Žáky a studenty motivovat ke zvýšení zájmu o výuku dalšího jazyka, aby jejich volba jazyků k osvojení nebyla vedena pouze ekonomickými důvody, ale i snahou o rozšíření sociálních a kulturních zkušeností.

Dospělé pak k upevnění a zlepšení existujících jazykových znalostí, k objevení dalších jazyků, ke snaze je zvládnout s cílem umožnit lepší pracovní mobilitu i získání hlubších sociálních a kulturních zkušeností.

Aktivity Evropského roku jazyků by měly oslovit i skupiny nevládních organizací, zejména sdružení rodičů, mládeže a učitelské asociace, měly by získat jejich podporu při uvádění jazykové politiky Rady Evropy do praxe.

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR ustavil národní koordinační výbor, ve kterém rusistiku zastupuje Mgr. Jiří Klapka. Řadu aktivit SPNV a ČAR se podařilo uplatnit do celostátního kalendáře akcí ERJ, mimo jiné i přehlídku ARS POETICA, jejíž model byl doporučen také dalším jazykovým asociacím. Výsledky budou prezentovány na celostátní přehlídce evropských jazyků v červnu 2001.

Aktivity Evropského roku jazyků budou směřovat i k získání podpory všech orgánů a institucí odpovědných za výuku jazyků s cílem najít společná řešení při překonávání problémů diverzifikace jazykového vzdělání v národních vzdělávacích systémech.

[- Zpět na obsah -](#)

Soutěž v ruštině

Ústřední kolo soutěže v ruském jazyce proběhlo 28. 4. 2000 v Ruském středisku vědy a kultury v Praze. Na jeho přípravě a organizaci se podílel Institut dětí a mládeže, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, České asociace rusistů i Společnost přátel národů východu.

Soutěž proběhla ve dvou kategoriích pro žáky středních škol. Pod záštitou Asociace rusistů byla navíc organizována soutěž také pro vysokoškoláky. V porotě zasedali představitelé ČAR, univerzit, odbornými poradci byli zástupci Mezinárodní asociace učitelů ruského jazyka z Moskvy. V I. kategorii byla úroveň ve všech částech soutěže vyrovnaná, velmi dobře bylo hodnoceno porozumění slyšeného i schopnost vyjádřit vlastní myšlenky. Ve II. kategorii byly patrnější rozdíly v oblasti jazykové správnosti, ale v kategorii vysokých škol byly rozdíly mezi soutěžícími minimální, všichni prokázali vysokou dovednost vést rozhovor i na obtížné téma: základ tvořil text o vzniku a používání symbolu lomeného kříže.

U všech soutěžících byl patrný hluboký zájem o ruský jazyk, o kulturu a ruské realie. V příštím roce se uskuteční v Moskvě Mezinárodní olympiáda v ruštině, a proto je třeba více přizpůsobit obsah národní soutěže podmínkám soutěže mezinárodní.

mp, jk

[- Zpět na obsah -](#)